

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei 2024-03- Nr.

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ TEIKIMO

Teikiame po 2024 m. kovo 5 d. Tarpinstitucinio pasitarimo patikslintus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 3, 60, 71, 99, 100, 100¹, 100², 100³, 103, 107, 108, 109, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 131, 132, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 142, 143, 145, 146, 147, 147¹, 147², 148, 149, 150, 151, 151¹, 152, 152¹, 156, 157, 159, 160, 161, 162, 169, 170, 170¹, 170², 172, 173, 174, 175, 176, 178, 180, 181, 185, 188, 189, 189¹, 191, 192, 193, 194, 196, 197, 198, 198¹, 198², 202, 206, 207, 208, 209, 210, 213, 214, 215, 217, 218, 224, 229, 231, 232, 233, 234, 236, 238, 242, 250, 250², 250⁴, 250⁵, 251, 256, 256¹, 257, 257¹, 258, 259, 262, 265, 267, 267¹, 267², 267³, 268, 270, 270², 270³, 273, 274, 275, 276, 276¹, 276², 276³, 277, 278, 279, 280, 281, 283, 285, 286, 287, 288, 289, 292, 292¹, 294, 295, 296, 297, 299, 300, 301, 302, 302¹, 303, 304, 306, 306¹, 306², 307, 308, 309, 310, 311 ir 312 straipsnių bei priedo pakeitimo įstatymo (toliau – BK projektas), Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 362¹ straipsnio pakeitimo (toliau – BPK projektas) ir Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymo Nr. XI-2234 8 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – KŽĮ projektas) projektus (toliau – Įstatymų projektai).

I. Sprendžiama problema	<p>1. Lietuvos baudžiamojo įstatymo sankcijų struktūra ir katalogas yra fragmentinio pobūdžio, aiškiai stokoja subalansavimo bei sistemiškumo ir bausmių sistemos tarpusavio suderinamumo.</p> <p>2. Baudžiamajame įstatyme sankcijose nurodytos bausmės už baudžiamuosius nusižengimus, nesunkius ir apysunkius nusikaltimus yra epizodinės, bausmių įtvirtinimas šių nusikalstamų veikų sankcijose nėra paremtas sisteminiu požiūriu, dėl ko teismui nėra sudaromos tinkamos galimybės individualizuoti kaltininkui skiriamą bausmę, kartu tokia bausmių sistema už mažiau pavojingas nusikalstamas veikas užkerta kelią tinkamam pamatiniam BK 55 straipsnyje įtvirtintam baudžiamosios atsakomybės taikymo už mažiau pavojingas veikas principui.</p> <p>3. Baudžiamojo įstatymo sunkių ir labai sunkių nusikaltimų sankcijų sistema yra išbalansuota, neretai net už pavojingiausių, jautriausių, visuomenėje didžiausią atgarsį sulaukiančių sunkių nusikaltimų įvykdymą įstatymų leidėjas nenumato jokios apatinės laisvės atėmimo bausmės ribos (priešingai nei kitų pavojingiausių nusikaltimų atvejais, kur tokia riba yra nustatoma), atitinkamai toks požiūris į pačius pavojingiausius ir visuomenei jautriausius nusikaltimus užkerta kelią tinkamam teisingumo ir proporcingumo principų įgyvendinimui bei teisingos bausmės taikymui.</p> <p>4. Baudžiamojo įstatymo sunkių ir labai sunkių nusikaltimų sankcijų sistema neretai net už pavojingiausių, jautriausių, visuomenėje didžiausią atgarsį</p>
-------------------------	---

	<p>sulaukiančių sunkių nusikaltimų įvykdymą numato aiškiai per švelnias ir šių pavojingiausių nusikaltimų tikrojo pavojingumo neatspindinčias maksimalias laisvės atėmimo (kaip vienintelės galimos bausmės) bausmes (pavyzdžiui smurtinio, seksualinio pobūdžio, pavojingiausiuose nusikaltimuose prieš vaikus, seksualinio išnaudojimo atvejais ir pan. sunkiuose, pavojinguose ir jautraus visuomenės atžvilgiu pobūdžio nusikaltimuose).</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>1. Siekiant sudaryti teismams galimybes tinkamai individualizuoti kaltininkui skirtiną bausmę ir pilna apimtimi įgyvendinti BK 55 straipsnyje įtvirtintas pamatines baudžiamosios atsakomybės taikymo nuostatas, BK projektu siūloma į baudžiamųjų nusižengimų ir nesunkių nusikaltimų sankcijas inkorporuoti visas laisvės atėmimui alternatyvias bausmes.</p> <p>2. BK projektu siūloma iš apysunkių nusikaltimų sankcijų šalinti švelniausia bausmę – viešuosius darbus, kaip per švelnią apysunkių nusikaltimų kategorijas. Tokiu būdu siekiama numatyti bausmių rūšių gradaciją pagal nusikaltimų pavojingumą, išskiriant viešųjų darbų bausmę kaip tinkama taikyti švelniausio pobūdžio tyčinėms nusikalstamoms veikoms – baudžiamiesiems nusižengimams ir nesunkiems nusikaltimams. Kartu BK projektu apysunkių nusikaltimų sankcijos papildomos kitomis alternatyviomis bausmėmis – bauda ir (ar) laisvės apribojimu. Kartu šios kategorijos nusikaltimuose BK projektu užtikrinamas ženkliai platesnis laisvės apribojimo bausmės taikymas.</p> <p>3. Įvertinus smurtinių ir seksualinių nusikaltimų pobūdį, pavojingumą, sukeltas pasekmes asmeniui, padaryta išvada, kad baudos bausmė apskritai yra netinkama taikyti už smurtinio ar seksualinio pobūdžio nusikalstamų veikų įvykdymą, todėl šių nusikaltimų kategorijose BK projektu baudos bausmės sistemiškai atsisakoma, kadangi šiuo atveju pinigine sankcija tinkamai neįgyvendina bausmės tikslų, savo pobūdžiu ir paskirtimi aiškiai netinka smurtinio pobūdžio veikoms teisiškai įvertinti ir yra per švelni bausti už tokio pobūdžio nusikalstamas veikas.</p> <p>4. Siekiant teisingos ir proporcingos baudžiamosios politikos įgyvendinimo, BK projektu kartu siekiama koreguoti minimalias ir maksimalias laisvės atėmimo bausmių ribas, užtikrinant jų atitikimą teisingumo, proporcingumo ir ultima ratio principams.</p> <p>5. Kartu BK projektu įgyvendinama Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72, 193.6. p. nuostatos (Baudžiamojo kodekso ex post vertinimas), įgyvendinimo priemonė – atlikti nusikalstamų veikų sankcijų sistemos analizę, įvertinti jų proporcingumą, pagrįstumą ir tarpusavio suderinamumą, parengti Baudžiamojo kodekso pakeitimus (8.2.8 punktas).</p>
III. Priemonių kaštai	<p>Įstatymų projektams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų galimas poreikis (įskaitant valstybės biudžeto lėšų galimą sutaupymą) išsamiai aprašytas Įstatymų projektų aiškinamojo rašto 13 punkte.</p>
IV. Nauda visuomenei	<p>Į alternatyvių laisvės atėmimo bausmių skyrimą orientuoti baudžiamosios politikos plataus masto pokyčiai sukurs ženkliai geresnes prielaidas užtikrinti efektyvesnę nuteistųjų resocializaciją, tokiu būdu mažinant pakartotinio nusikalstamumo rizikas, kas didins bendrą visuomenės saugumą, mažins padarytų nusikalstamų veikų skaičių.</p> <p>Ženkliai stiprinama nukentėjusių nuo nusikalstamų veikų asmenų ir visos visuomenės apsauga baudžiamosios teisės priemonėmis nuo pačių</p>

	pavojingiausių, jautriausių, visuomenėje didžiausią atgarsį sulaukiančių sunkių nusikaltimų.
--	--

Įstatymų projektuose siūlomos teisėkūros priemonės nereikalauja papildomo institucijų dalyvavimo įgyvendinant siūlomus sprendimus. Siekiant Įstatymų projektuose siūlomus pakeitimus inkorporuoti į teisinę sistemą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių teisės aktų nereikės

Įstatymų projektai įgyvendina Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIV-72.

Įstatymų projektai nėra notifikuotini Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus, kadangi projektai nepatenka į minėtų taisyklių reguliavimo sritį.

Įstatymų projektais iš esmės nėra keičiamas esamas teisinis reguliavimas ar reglamentuojami iki šiol nereglamentuoti santykiai, šie projektai nėra įtraukti į prioritetinių teisėkūros iniciatyvų sąrašą, todėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 6 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, neatliekamas.

Įstatymo projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrines lietuvių kalbos normas.

Įstatymų projektai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje ir Teisingumo ministerijos interneto svetainėje.

Įstatymų projektų rengimas ir derinimas:

1. BK projekto parengto rengimo metu buvo analizuoti suinteresuotų institucijų – Generalinės prokuratūros, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo, Lietuvos apygardų teismų, Teisėjų tarybos, Vidaus reikalų ministerijos, Narkotikų tabako ir alkoholio kontrolės departamento, LSMC Teisės instituto gauti pasiūlymai (gauti Teisingumo ministerijos 2022 m. kovo 10 d. rašte Nr. (1.39E)7R-1238 nurodytu prašymu) dėl baudžiamojo įstatymo nuostatų pakeitimo.

2. Parengti Įstatymų projektai buvo derinti su Teisėjų taryba, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija, Lietuvos advokatūra, Mykolo Romerio universiteto Teisės mokykla, Vilniaus universiteto Teisės fakultetu, Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakultetu, Lietuvos socialinių mokslų centro Teisės institutu. Taip pat buvo gautos ir įvertintos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pastabos ir pasiūlymai. Pagal Teisingumo ministerijoje gautas institucijų pastabas Įstatymo projektai buvo patikslinti, iš esmės į visas esmines institucijų pastabas buvo atsižvelgta. Pažymėtina, kad Įstatymų projektai buvo papildomai darbine tvarka suderinti su Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra ir Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija.

3. Parengtas BK projektas buvo pristatytas ir aptartas Baudžiamojo kodekso priežiūros komitete bei patikslintas pagal komiteto posėdžio metu vykusią diskusijų rezultatus.

4. Įstatymo projektai buvo apsvaistyti 2024 m. kovo 5 d. Tarpinstitucinio pasitarimo, po kurio patikslinus Įstatymų projektus ir lydimuosius dokumentus buvo atsižvelgta į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Viešojo valdymo grupės pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Baudžiamosios justicijos grupės (grupės vadovė Simona Mesonienė, tel. (+370) 618 51147, el. p.

simona.mesoniene@tm.lt) vyriausiasis patarėjas Jevgenijus Kuzma, tel. (+370) 602 56889, el. p. jevgenijus.kuzma@tm.lt.

PRIDEDAMA:

1. Įstatymų projektai ir juos lydinti medžiaga, 96 lapai;
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas;

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė,
pavaduojanti teisingumo ministrą

Monika Navickienė